

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest introire in regnum Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

pulo, si fieri potest, & quaratur ex eo. Quis eum huc miserit aut vocauerit ad docendum? Id proculdubio Senatus non fecit. Quod si tum dicat se à Deo, atque ipsius spiritu missum esse sicut Apostoli (hoc autem dixit Calvinus, dixit Beza, dixit Musculus, dicunt & alij omnes noui hodie Magistri) probet hoc signis & miraculis editis, vel nolite pati ut concionetur. Nam ubicunque Deus ordinariam viam mutare vult, ibi semper miracula facit. Hæc Lutherus. Eat nunc Calvinus, & non Papias, sed Lutherum arguat, quod exemplo Iudæorū audeat à nouis concionatoribus, qui extra ordinem à Deo se mitti dicunt, signa & miracula efflagitare. Denique aut seductor Calvinus est, qui hoc factum conqueritur, aut impostor Lutherus est, qui id faciendum hortatur. Sed hic contra caput suum stolidè & imprudenter, ille contra apertam veritatem impiè & impudenter scripsit.

IN IOANNIS CAP. III.

5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Hæc verba de baptismo Euāgelico ad literam intelligi debere, quia ipsum introitum regni Dei & primum ingressum in Ecclesiam nouam docere Nicodemum Christus voluit, tota semper Ecclesia indubitatè hæc intellexit. Ad eò sanè vt Pelagiani, qui peccatorum originale negantes, paruulorum baptismum necessarium esse negabant, quum ex hoc loco efficaciter se conuinci viderent, non quidem sint ausi negare de baptismo hæc verba intelligi; sed ad illam vanam distinctionem confugerunt, posse eos peruenire ad vitam æternam tametsi regnum Dei non introirent. De quo vide Augustinum. Calvinus nihilominus pertinacissimè contendit hæc verba ad baptismum non pertinere, sed ad solam renouationem spiritualem per fidem: Idque ea de causa ne baptismus ad salutem necessarius videatur, vnde sola fides saluificans continuo pro vana ac falsa refutaretur. Primum cauillatur non sequi necessitatem baptismi, etiamsi de eo sermonem hic fieri concedatur. Etiamsi demus (inquit) Christum hic loqui de baptismo, non tamen sic urgenda sunt verba vt salutem in externo signo includat; sed ideo potius aquam Spiritui adiungit, quia sub illi visibili simbolo quam Deus Spiritu suo vita aduinitatem solus nobis

De peccatoribus & remissionibus lib. 1. cap. 30.

Baptismi necessitas defenditur.

nobis efficit, testatur atque obsignat. Hæc ille. Sed hoc commentum de obsignatione & sigillo Calviniano, alio in loco refutauimus. Et Paulus disertè dicit per lauacrum regenerationis nos saluos factos esse, vbi non salutis prius adeptæ obsignationem, sed salutis de facto collatæ medium & instrumentum baptismo assignat. Nec propterea salus nostra externo signo includitur, sed per externum signum confertur. Aiunt hæretici per Euangelicam prædicationem fidem conferri. An propterea in illa externa voce fidem includunt, aut diuini Spiritus operationem excludunt? Deinde si baptismus vitæ nouitatem à Spiritu sancto datam testatur & obsignat, & sine ista obsignatione nemo intrabit in regnum cælorum; consequitur indubiè baptismi necessitas, si non ad conferendam, saltem ad obsignandam & testificandam salutem. Ita vitæ modo intelligas, ipsa aquæ baptismalis necessitas à Christo docetur. Quare aliquam necessitatem agnoscere ipse Calvinus vult. *Verum quidem est (ait) baptismi neglectu arceri nos à salute: atque hoc sensu necessarium esse fateor: sed salutis fiducia præposterè sub signo includitur.* Respondeo, in adultis solum neglectum baptismi arceri à salute, quatenus in voto baptismi saluari potest, quem non sacramenti contemptus, sed necessitas à baptismo consequendo excludit; in paruulis verò, qui votum illud habere non possunt, solum baptismi defectum eos à salute excludere, vt Catholica semper credit Ecclesia, quod contra Pelagianos fortissimè defendit Augustinus. De qua re apud Matthæum plura diximus. *Quantum verò ad hunc locum atinet (ait Calvinus) nullo modo adducor vt Christum de baptismo verba facere credam. Hoc enim fuisset intempestiuum. Tenendum enim semper consilium Christi quod antè exposuimus, nempe quòd Nicodemum hortari voluit ad vitæ nouitatem, quia Euangelij capax non erat donec alius homo esse inciperet. Est igitur vna & simplex sententia, nos de integro nasci oportere, vt filij Dei simus, atque huius secundæ genitura Spiritum sanctum esse authorem. Nam quum Nicodemus Pythagoricam palingenesiam somniaret, Christus, vt hunc illi errorem eximeret, interpretationis vice addidit non fieri naturaliter vt secundo nascantur homines, aut opus esse vt alterum corpus induant, sed nasci, quum mente & animo renouantur per Spiritus gratiam.* Hæc Calvinus. Tota eius speculatio quum in imaginaria illa palingenesia à Nicodemo, & aliis Iudæis credita fundetur, vana & inanis esse conuincitur. Illa enim palingenesia Pythagorica à Nicodemo, vel aliis Iudæis

In Antid.
Aposto. ad
Roman. 4.
vers. 11.
Tit. 2.

Ad Matt.
cap. 28.
vers. 19.

Suprà ad
Luc. cap.
9. vers. 7.
Caluini
sensu va-
lidè resti-
tatur.

Iuan. 8.

Iudæis credita fuisse stultissimè asseritur, vt alio in loco demonstrauimus. Sed & Nicodemi verba longè alium sensum demonstrant. Non enim de nouo corpore assumèdo querit, sed de eodem suo corpore ab eadem matre sua iterum progignendo & in lucem edendo interrogat. *Quomodo* (inquit) *homo nasci potest quum sit senex?* non dicit, *Quomodo potest post mortem in alio corpore renasci?* Et addit. *Nunquid potest in ventrem matris suæ iterum introire?* supple, vt ab eadem matre sua iterum renascatur? Hoc est quod somniauit Nicodemus; non aliquam palingenesiam Pythagoricam, vt ineptissimè somniat Caluinus. Christi quidem consilium fuit, hortari Nicodemum ad vitæ nouitatem, vt Euangelij capax esset, & aduentum Messiaë crederet. Nam & ideo aliàs Iudæis dixit. *Qui voluerit facere voluntatem Patris mei, cognoscat de doctrina mea, quia ex Deo est.* Idcirco Nicodemo hic dicit. *Nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei,* id est, non potest cognoscere aduentum Messiaë, quem Iudæi regnum Dei vocabant. Sed quia nouæ natiuitatis vocabulo Christus vsus est, Nicodemus de aliqua carnali natiuitate, nõ spirituali, eum loqui iuxta carnales adhuc & animales affectus suos existimabat. Quam eius crassam imaginationem corrigens Saluator, de vera quidem generatione se loqui docet, sed spirituali, non carnali. Ideoque qualis sit hæc spiritualis regeneratio, & ipsius quale sit primum exordium, docet. Propterea *introitus* verbo vititur, dicens: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei,* id est, non habet introitum in Ecclesiam Messiaë. Non dicit sicuti prius dixerat, *non potest videre regnum Dei,* id est, assequi & frui beneficio Messiaë, quod sensui Caluini conuenientius foret. Quare & mox de ipso exordio renouationis fidelium se loqui docens, ponit antithesim inter carnalem & spiritualem generationem his verbis: *Quod natum est de carne, caro est. Quod natum est de Spiritu, Spiritus est.* Christus ergo non solum de ipsa vitæ nouitate & renouatione necessaria informare Nicodemum voluit, sed & de huius nouitatis exordio ipsaque regeneratione. Quæ sanè duo multum differunt. Regeneramur semel, *Renouamur* quotidie *de die in diem.* Per regenerationem in statum filiorum adoptionis inducimur; vbi enim filiatio est, ibi vera generatio. Per renouationem opera & actiones filiorum Dei proferimus, & in nouitate vitæ ambulamus. Per regenerationem Christum induimus, per renouationem imaginem eius conformes efficiuntur. Ad eò

Regeneratio & renouatio multum differunt.

Adeo non est eadem sententia (vt vult Caluinus) sed longe diuersa quam hic Nicodemo Christus aperuit.

Nunc reliqua videamus. Ideo (ait Caluinus) Spiritum & aquam pro eodem posuit. Neque hoc durum aut coactum videri debet. Cur ita tandem ? Frequens (inquit) ac tritum loquendi mos est in scriptura, quum de Spiritu sit mentio, ad exprimendam eius vim, aqua vel ignis nomen adiungi. Vide impostoris fraudem. Aqua (inquit) vel ignis nomen adiungi. Sed quid hoc ad rem facit, si ignis nomen spiritui adiungatur, sed non aquæ nomen ? Quæ hæc consequentia est, Ignis nomen adiungitur Spiritui sancto, vt vis eius exprimatur, ergo aquæ nomen similiter adiungi putandum est ? Vt Caluini hoc loco coniectura vim haberet, dicere & probare debuit, aquæ nomē Spiritui sancto adiungi solere, non autem ignis aut alterius cuiusque rei, nisi forte vtriusque. Nunc homo vafer quia de aqua probare non potuit (de qua est quæstio) dicit, aqua vel ignis nomen adiungi. Quod perinde dicitur, ac si probaturus feminas à Christo ad apostolatus dignitatem assumptas, sic argumentarer : Frequens ac tritum est in Euangelio, quum de vocatione ad Apostolatam sit sermo, feminas vel viros vocari. Certum enim hoc est de viris, & propositio disiunctiua, quæ in altera parte verificatur, vera est. Sic ludit lectorem suum impostor Caluinus. Probaturus de aqua, argumentum adfert de aqua vel igne. Moxque probat de igne, non de aqua.

Impostura
egregia.

Hoc ipsum tamē quod de igne probat, quale sit videamus. Iam (inquit) aliquoties habuimus, Christum esse qui baptizat in Spiritu sancto & igni, vbi ignis nihil diuersum à Spiritu sonat, sed tantum qualis sit eius in nobis efficacia ostendit. Alia hæc & nequior impostura est, quia cum aperto mendacio coniuncta. Prius dixit, *Frequentem & tritum loquendi morem in Scripturis esse, aquam vel ignem Spiritui sancto adiungi.* Nunc de solo igne probans, asserit id aliquoties dici: quod si verum esset, non tamen, quod aliquoties dicitur, id frequens ac tritum est. Nunc autem nec aliquoties quidem, sed semel tantum hoc dictum fuit à Ioanne Baptista, tamen bis illud legamus Matth. 3. & Luc. 3; qui eandem Baptistæ concionem referunt. Ille baptizabit vos in Spiritu sancto & igni. Rursum falsum est, eo ipso vno in loco ignem nihil diuersum à Spiritu sonare. Sonat enim apparitionem Spiritus sancti in linguis igneis, de qua Christus Apostolis iam ascensurus in caelum dixit: *Vos baptizabimini Spiritu sancto, non post multos dies.* Ita nihil quam mentitur ac fallit Caluinus. Act. 1.

Impostura
nequior cū
mendacio
coniuncta.

Mouet

Caluini
artes.

Mouet sibi statim futilem difficultatem, quòd in his verbis ignis similem non habet cum Spiritu adiunctionem cum ea quam hoc loco aqua. Ibi enim ignis Spiritui postponitur, hic aqua præponitur; & occurrens huic diuersitati dicit. *Quòd autem hic præponit nomen aqua, non multum ad rem interist. Imò hac locutio melius fuit quàm altera: quia scilicet metaphoram sequitur nuda & aperta sententia: ac si diceret Christus neminem esse Dei filium donec per aquam renouatus fuerit; hanc verò aquam esse Spiritum sanctum qui nos repurgat, & qui virtute sua in nos diffusa vigorem inspirat celestis vita, quum natura prorsus aridi sumus. Cui respondemus, nò sanè moleum interesse siue præponatur Spiritui aqua, siue postponatur, copula interiecta, quia res diuersa utroque modo significabitur. Alioqui si huiusmodi exceptionibus ludere liceat, innumeræ alias Scripturas facillè peruertet & deprauabit qui volet. Non est insolens (ait paulò post Caluinus) copulam exegeticè sumi, quum scilicet posterius membrum explicatio est prioris. Iuxta has ergo Caluini regulas, quicquid in Scripturis coniunctim profertur, non rerum diuersarum enunciatio, sed rei eiusdem explicatio erit; quoties ita rem accipere contra totius Ecclesiæ iudicium, & omnium Patrum consensum (vt Caluinus hoc loco facit) cuiuslibet libeat. Sic in istis propositionibus, *Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit; Qui docuerit homines & sic fecerit, vocabitur magnus in regno celorum; Qui corde crediderit & ore confessus fuerit Christum à mortuis surrexisse, & innumera talia, non res diuersæ enunciabuntur, sed vna & eadem res exegeticè proferetur, & perinde erit siue prius posterioris, siue posterioris prioris explicatio sit. Ita nihil in diuinis Scripturis ab hæreticorum corruptelis tutum erit. Quòd addit Caluinus, Nicodemi insciam à Christo merito exprobrari, quòd formam loquendi Scripture usitatam adduxerit, & Christi dictum ex communi Prophetarum doctrina desumptum esse, hoc totum ad priora illa Christi verba pertinet, Oportet vos nasci denuo; non autem ad ista, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c. cui simile aliquid in Prophetis non legitur. Subiungit postremò. *Ac mihi suffragatur contextus. Nam quum mox rationem Christus subiicit, quòd nos renasci oporteat, præterita aqua mentione, solo Spiritu quòd exigit vite nouitatem constare docet, vnde sequitur aquam non esse à Spiritu separandam. Hæc ille. Eodem argumento, baptismum in vniuersum explodere licebit; ex ipso contextu verborum Christi: quia quum prius dixisset, Qui crediderit***

Regula ad
corrumpen-
das scriptu-
ras à Cal-
uino adin-
uenta.Alia Cal-
uini regu-
la ad de-
prauandas
Scripturas
inuenta.

& baptizatus fuerit, saluus erit, postea præterita baptismi mentione dixit, Qui non crediderit, condemnabitur: unde sequitur fidem & baptismum pro eodem accipi oportere. Cæterum quantum contextus ipse sensui totius Ecclesiæ suffragetur, antea à nobis expositum est. Hæc est impietas Calviniana. Apertissimum & receptissimum verborum sensum in quæstione grauissima derelinquit, non nisi futilibus mendaciis & paralogismis, & regulis commentitiis ad totam deprauandam Scripturam idoneis subnixus. Sed in hac tam illustris loci corruptela habet Calvinus sibi aduersantes non solum Lutheranos omnes, sed & ipsum Bucerum & Benedictum Aretium Sacramentarios in cõment. ad hunc locum.

8. *Spiritus ubi vult spirat, & vocem eius audis, & nescis unde veniat, & quò vadat.*
 9. *Sic est omnis qui natus est de Spiritu.*

Propositum Christi est, ostendere eos qui noua natiuitate spiritali de Spiritu Sancto nascuntur, habere quandam similitudinem & indolem diuini Spiritus; sicut id quod carnali generatione nascitur, carnem & carnalia sapit, quod in superiori sententia dixerat. Quam verborum Christi coherentiam qui rectè aduertit, Spiritum hoc loco pro vento accipi, sicuti recentiores interpretes, & ipse maximè Calvinus accipi volunt, absurdum putabit. Cyrillus quidem, Chrysost. & eum sequuti Theophylactus & Euthymius in hunc locum, Spiritum pro vento exponunt: quam ob causam Græcorum Patrum hanc esse sententiam indefinitè pronuntiat D. Iansenius hoc loco. Cæterum de Spiritu S. hunc locum exponunt alij Patres Græci, isque grauissimi: Athanas. lib. 1. & 5. de vnica deit. Trinit. Gregorius Nazianz. orat. 5. Theolog. Basil. lib. 5. cõtra Eunomium cap. penult. Gregor. Nyss. orat. de S. baptismo. Latini autem Patres ferè omnes hanc sententiam sequuntur. August. in hunc locum tract. 12. non solum eam tenet, sed & alteram de vento refutare contendit. Hilar. lib. 2. de Trinit. Hieron. ad Hedibiam q. 9. Ambros. lib. 2. de fide cap. 3. & de Spiritu S. lib. 3. cap. 11. Gregor. Mag. Moral. lib. 27. cap. 11. Assimilat ergo Christus omnem natum de Spiritu, id est, quemlibet verè Christianum, Spiritui S. de quo renascitur, in tribus. Primùm quòd sicut *Spiritus S. ubi vult spirat, & sua dona ubi vult & cui vult distribuit; sic natus de*

*Spiritus
hoc loco
Spiritus
S. signifi-
cat.*

*Renatus
ex Spiritu
Spiritus S.
in tribus
assimila-
tur. 1.*